

Protokoll nr 10 fört vid sammanträde med SKKF:s Etiska råd för begravningsverksamheten, den 6 maj 2026.

Plats: SKKF:s kansli, Sveavägen 116 i Stockholm

Närvarande ledamöter: Knut Weibull, ordförande
Lars Sandman
Esbjörn Hagberg
Örjan Wallin
Jan Olov Andersson

Dessutom närvarade: Dennis Jansson, sekreterare

Mötets öppnande § 1

Ordförande hälsade alla välkomna till dagens möte.

Val av justerare § 2

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll valdes Örjan Wallin.

Dagens frågor § 3

***Är det oetiskt eller på annat sätt olämpligt att anlägga en askgravlund med möjlighet till namnplatta där askan sprids i stället för att den grävs ned?
Exempelvis i ett skogsparti med naturmark som tillgänglighetsanpassas samt utrustas med sedvanliga smyckesplatser och kanske någon plantering. Till det en bevattningsanläggning i syfta att vattna ner askan till marken efter spridning.***

Etiska rådet anser inte att det är olämpligt att sprida askan i en askgravlund. Viktigt är att det inte går att se var askan är spridd. Det är också viktigt att informera de anhöriga hur askan hanteras i askgravlunden. Betydelsen av att informera om de olika gravskicken huvudmannen erbjuder ska också framhållas.

Kan de anhöriga vara med vid spridandet av askan? Eventuellt efter instruktioner sprida askan själv.

Etiska rådet anser att det skulle strida mot gängse praxis. Askgravlunden är per definition ett anonymt gravskick sett till var askan sprids/gravsätts. Vill man vara med vid spridning/gravsättning finns andra alternativ. Detta är inte juridiskt reglerat varför det är helt och hållet upp till respektive huvudman att bestämma hur man beslutar i dessa frågor.

En kremation går mot sitt slut men det är ett mindre område som fortfarande inte är klart, är det då okej att "röra runt" i detta område så att kremationen blir klar snabbare?

Det är enligt frågeställaren relativt vanligt runt om i Sverige, men är det etiskt?

Etiska rådet anser att man så långt det är möjligt ska undvika att påverka krematorieprocessen. Vid de fall då man ändå måste in i ugnen och röra runt skall det göras med stor varsamhet. Det ska med andra ord inte ske rutinmässigt men det skulle inte heller vara etiskt korrekt att låta oförbrända kroppsdelar ligga oförbrända under en längre tid.

Vad bör man, ur ett etiskt perspektiv, ha för handlingsutrymme när det gäller överhällning av aska?

Kan vi förbjuda överhällning/överflyttning mellan kärl?

Frågeställarens åsikt är att detta är oetiskt och endast ska göras i undantagsfall och alltid av huvudmannen. (som det står i Ansvarsdokumentet) något som, enligt frågeställaren, behöver tydliggöras ytterligare för våra branschkollegor.

Frågeställaren tycker att askan bör behandlas med största respekt precis som stoft, "vi flyttar ju inte kroppen mellan olika kistor".

Enligt frågeställaren blir det allt vanligare att man vid minneslund och ceremoni med urna önskar en egen urna istället för den ceremoniurna som vi tillhandahåller och detta leder till långa diskussioner med begravningsbyråer och anhöriga. "Det är väl bara att lyfta över" osv....

Etiska rådet anser att man bör så långt det är möjligt undvika att hålla askan mellan olika kärl. Det kan finnas skäl till att göra det i undantagsfall. Etiska rådet anser att askan bör behandlas med samma respekt som ett stoft. Man ska därför inte ta det så lättsamt, utifrån citatet från frågeställaren. Det är viktigt att påvisa vikten av en god hantering av askan.

Kan man gräva ner kläder och skor i en befintlig grav där en person ligger kistbegravd?

I det aktuella fallet vill mamman till den avlidna gräva ner rester av kläder och hår som hon fått tillbaka från polisen som har haft sakerna som bevismaterial då den avlidna blev mördad. Det är viktigt för mamman i hennes tro att få gravsätta de kläder och skor som kvinnan hade på sig vid dödstillfället.

Som bakgrund är detta ett medialt uppmärksammat hedersmord där offret blev bränd, det finns inte mycket av kläderna kvar.

Mamman vill att vi gräver ner kläderna i graven cirka 60-80 cm under jord. Kläderna behöver inte grävas så att de ligger i höjd med kistan eller i kistan.

Frågor till etiska rådet:

Ska vi tillåta nergrävning av kläder och skor i graven? Om ja, gravsätter vi kläder och skor som det är eller lägger vi sakerna i en urna, mindre kista eller i en påse av förgängligt material?

Vem ombesörjer och betalar i så fall kistan/urnan/påsen och vem lägger ner sakerna där i?

Om svaret är nej, vi gravsätter inte kläderna, behöver vi då skriftligen svara mamman på detta så att hon i så fall har chans att överklaga vårt beslut? Bör vi i så fall ta beslutet i kyrkorådet innan vi lämnar svaret?

Etiska rådet anser att det inte är något problem att gräva ner kläder i detta särskilda fall, men det ska inte ses som en allmän rekommendation gällande nedgrävning av kläder. Man måste vara tydlig med att den anhörige måste informera andra berörda så att inte någon tror att en ny gravsättning har skett i graven. Etiska rådet anser att det är förvaltningen som bestämmer hur de lämpligast grävs ner, med eller utan behållare. En notering ska göras i gravboken så att man inte i framtiden stöter på kläderna och inte vet vad det är.

4. Nästa möte

Nästa möte med SKKF:s Etiska råd äger rum tisdagen den 17 november kl. 12:00 år 2026 på Sveavägen 116 i Stockholm.

Justeras

Knut Weibull

Örjan Wallin

Vid protokollet

Dennis Jansson